

EXPUNERE DE MOTIVE

Începând cu data de 5 martie 2008 și până în prezent, activitatea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității s-a desfășurat în temeiul OUG 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, act normativ care a generat efecte pozitive notabile în viața socială și politică a României. Cu toate acestea, experiența instituțională acumulată în cei 13 ani de aplicare a prevederilor OUG 24/2008 asupra unui patrimoniu arhivistic foarte vast - CNSAS deținând în prezent a treia arhivă ca dimensiune între instituțiile europene cu profil similar – susține modificările propuse în acest proiect legislativ. Totodată, actualizarea prevederilor OUG 24/2008 se impune și ca urmare a incidenței mai multor decizii, din ultimii 10 ani, ale Curții Constituționale.

Principalele modificări pe care le propunem în acest proiect vizează eliminarea ambiguităților terminologice și a incongruențelor conceptuale ori procedurale care au limitat până în prezent aria de aplicare a categoriilor de colaborator și de lucrător al Securității, restrângând în acest fel efectul pozitiv al legii și posibilitatea CNSAS de a deconspira abuzurile și încălcările drepturilor omului în timpul regimului comunist. Amendamentele OUG 24/2008 sunt necesare și pentru că ele valorifică experiența și cunoștințele dobândite în practica juridică, în urma desfășurării a peste 3.000 de acțiuni în constatarea calităților de colaborator și de lucrător al Securității, inițiate de CNSAS începând din martie 2008 și până în prezent.

Modificarea legii privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității vizează, de asemenea, extinderea dreptului de acces la dosar, prin includerea cetățenilor Republicii Moldova printre beneficiari, o mai bună reglementare a activității curente a CNSAS, asigurarea transparenței decizionale în cadrul Colegiului, ca organ de conducere colectivă. Nu în ultimul rând, aceste noi reglementări sunt necesare pentru a asigura o informare corectă a opiniei publice și o valorificare mai eficientă a rezultatelor activității de deconspirare a Securității, în acord cu principalele obiective ale CNSAS: decomunizarea, reconstrucția democratică a României și consolidarea statului de drept.

Inițiator,

Iulian BULAI, deputat USR

LEGE

**pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008
privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității**

	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1.	BULAI IULIAN	USR	
2.	MOLNAR RADU-IULIAN	USR	
3.	ILIE VICTOR	USR	
4.	HAVARNEANU FILIP	USR	
5.	IOHANA PRISTIAN-PAUL	USR	
6.	Diana Stoica	USR PLUS	
7.	Lazar Ion Marian	USR	
8.	Gheșe Daniel Șovîu	USR	
9.	BLAGA DANIEL	USR	
10.	CRISTI BOBIA	USR	
11.	Simion Ungureanu	USR	
12.	ȘTEFAN IULIAN CORNEA	USR	
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

LEGE

pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității

Art. I. - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24 din 5 martie 2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează, după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatele (1), (7) și (8) se modifică și se completează după cum urmează:

„Art. 1 . - (1) Orice cetățean român sau cetățean străin care după 1945 a avut cetățenie română, precum și orice cetățean al unei țări membre a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, al unui stat membru al Uniunii Europene sau al Republicii Moldova are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de Securitate, precum și la alte documente și informații care privesc propria persoană, potrivit prezentei ordonanțe de urgență și în conformitate cu prevederile legii privind protejarea informațiilor care privesc siguranța națională. Acest drept se exercită la cerere și constă în studierea nemijlocită a dosarului și eliberarea de copii de pe actele dosarului și de pe orice alte înscrisuri care privesc propria persoană.

.....

(7) Persoana, subiect al unui dosar instrumentat de Securitate, are dreptul, la cerere, să afle identitatea angajaților Securității sau ai Ministerului de Interne, ofițeri, subofițeri sau civili, precum și a surselor acestora, care au contribuit cu informații la completarea dosarului, și poate solicita verificarea calității de lucrător al Securității pentru ofițerii, subofițerii sau angajații civili ai Securității ori ai Ministerului de Interne care au contribuit la instrumentarea dosarului. Pentru stabilirea calității de lucrător al Securității, procedura este similară celei prevăzute pentru verificările din oficiu și la cerere, reglementate de prezenta ordonanță de urgență. Verificarea poate privi orice act întocmit sau la întocmirea căruia a participat persoana supusă verificării în decursul carierei sale, și nu doar actele instrumentate în dosarul sau dosarele care au făcut obiectul dreptului de acces la propriul dosar.

(8) De drepturile prevăzute la alin. (1) - (7) beneficiază soțul supraviețuitor și rudele până la gradul al patrulea, inclusiv, ale persoanei decedate ori moștenitorii săi testamentari.”

2. La articolul 1, după alineatul (13) se introduce un nou alineat, alineatul (14), cu următorul cuprins:

„(14) Consiliul informează în scris petiționarul îndreptățit despre preluarea sau identificarea de noi documente în arhiva CNSAS, cu privire la persoana sa ori cu privire la rudele, până la gradul al patrulea inclusiv, pentru care a solicitat exercitarea dreptului de acces la dosar, în termen de 30 de zile de la preluarea sau identificarea acestor documente.”

3. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) În înțelesul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

a) lucrător al Securității - orice persoană care, având calitatea de ofițer, subofițer sau angajat civil al Securității sau al Ministerului de Interne, inclusiv sub acoperire, în perioada 1945-1989, a desfășurat activități prin care a vizat suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

b) colaborator al Securității – persoana care a furnizat informații de natură să îngrădească drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Persoana care a furnizat informații cuprinse în declarații, procese-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei sau a procesului, în stare de libertate, de reținere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată și condamnată, nu este considerată colaborator al Securității, potrivit prezentei definiții, iar actele și documentele care consemnau aceste informații sunt considerate parte a propriului dosar. Persoanele care, la data colaborării cu Securitatea, nu împliniseră 16 ani nu sunt avute în vedere de prezenta definiție. Colaborator al Securității este și persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum și cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor.

c) terță persoană - orice persoană, alta decât cea care face obiectul verificării sau care este titular al dreptului de acces la documentele întocmite de Securitate. Nu se consideră terți lucrătorii Securității și colaboratorii acesteia care au contribuit cu informații la completarea dosarului;

d) propriul dosar - orice material întocmit de Securitate și de către alte structuri de represiune ale regimului totalitar comunist, indiferent de suport, despre persoana îndreptățită la acces sau despre alte persoane, în condițiile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență.

(2) Relatările verbale consemnate în scris de ofițerii, subofițerii sau angajații civili ai Securității sau ai Ministerului de Interne pot fi utilizate în stabilirea

calității de colaborator al Securității dacă pot fi coroborate cu alte documente privitoare la persoana verificată, cu mărturii scrise sau verbale, sau cu alte mijloace de probă, relevante în stabilirea calității de colaborator al Securității.”

4. La articolul 3, după litera g) se introduce o nouă literă, litera g¹), cu următorul cuprins:

„Art. 3.

g¹) funcționarii publici înscriși în evidența centralizată a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, numiți în funcție temporar sau definitiv.”

5. La articolul 3 litera u) se modifică și va avea următorul cuprins:

„u) ierarhii și oficianții cultelor religioase recunoscute de lege, precum și asimilații lor de la parohiile din țară și din străinătate;”

6. După articolul 3 se introduce un nou articol, articolul 3¹, cu următorul cuprins:

„Art. 3¹. CNSAS inițiază, din oficiu, acțiuni în constatarea calității de lucrător al Securității, pentru persoanele care, având calitatea de ofițer, subofițer sau angajat civil al Securității sau al Ministerului de Interne, inclusiv sub acoperire, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, au desfășurat activități prin care au vizat suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

7. La alineatul (2) al articolului 5, după litera g) se introduce o nouă literă, litera g¹), cu următorul cuprins:

„g¹) funcționarii publici – la Agenția Națională a Funcționarilor Publici, prin intermediul instituției angajatoare;”

8. La alineatul (4) al articolului 5, după litera d) se introduc trei noi litere, literele e), f) și g), cu următorul cuprins:

„e) instituțiile angajatoare și funcțiile deținute anterior datei de 22 decembrie 1989, acolo unde este cazul;

f) instituțiile de învățământ mediu sau superior urmate anterior datei de 22 decembrie 1989, acolo unde este cazul;

g) unitatea militară în cadrul căreia s-a efectuat stagiul militar, acolo unde este cazul.”

9. Alineatul (2) al articolului 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 6. – (1)

(2) Unitatea specializată în evidența populației din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, la cererea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, pune la dispoziția acestuia toate informațiile necesare în termen de 30 de zile de la primirea solicitării.”

10. Articolul 9 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 9. În cazul în care din nota de constatare rezultă că nu există date sau documente privind calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia pentru persoana care a făcut obiectul verificării, Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității dispune eliberarea unei adeverințe în acest sens. În textul adeverinței se vor prezenta toate documentele și informațiile identificate până la data emiterii notei de constatare.”

11. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Notele de constatare și adeverințele emise de Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se comunică persoanelor verificate, precum și persoanelor care au solicitat verificarea, în cazul verificării la cerere, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(2) Inițierea unei acțiuni în constatarea calității de colaborator sau de lucrător al Securității pe numele unei persoane verificate potrivit prezentei legi se comunică public, în termen de 10 zile de la înregistrarea dosarului, prin postarea, pe site-ul CNSAS, a următoarelor informații: numele, prenumele și calitatea persoanei verificate, funcția deținută și numărul dosarului înregistrat pe rolul Curții de Apel București. Termenele de judecată și stadiul acțiunii în constatare se comunică prin postarea pe site, la fiecare actualizare.”

12. La articolul 12, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 12. - (1) Hotărârea judecătorească irevocabilă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, cu titlu gratuit, și se pune la dispoziția mijloacelor de informare în masă de către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, prin postarea pe site-ul oficial al instituției.”

13. După articolul 12 se introduc două noi articole, articolul 12¹ și articolul 12², cu următorul cuprins:

„Art. 12¹. - În cazul în care, ulterior emiterii unei decizii de neapartenență sau necolaborare cu Securitatea, în temeiul Legii nr. 187/1999, sau a unei adevărinite, conform prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, Consiliul a preluat sau a identificat în arhiva proprie documente și informații care nu au mai fost supuse analizei Colegiului CNSAS, se reia procedura de verificare prevăzută pentru persoanele menționate în art. 1 alin. (7), art. 3 și art. 3¹ din prezenta Ordonanță de Urgență.

Art. 12². - În condițiile în care, ulterior respingerii prin hotărâre judecătorească definitivă sau, după caz, irevocabilă a unei acțiuni în constatarea calității de lucrător sau de colaborator al Securității, direcția de specialitate identifică informații care nu au mai fost supuse analizei Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, se va aplica în mod corespunzător procedura de verificare prevăzută pentru persoanele care ocupă funcțiile menționate în art. 1 alin. (7), art. 3 și art. 3¹ din prezenta ordonanță.”

14. La articolul 14, litera e) se modifică și va avea următorul cuprins:

„e) dă publicității, cu respectarea legislației privind protejarea informațiilor care privesc siguranța națională, informațiile și documentele cu privire la activitatea, structura și componența Securității, care atestă implicarea Securității și a altor structuri politice și represive ale regimului totalitar comunist în săvârșirea unor fapte împotriva vieții, integrității fizice sau psihice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și a unor acte de trădare a intereselor naționale;”

15. La articolul 14, după litera j) se introduce o nouă literă, litera k), cu următorul cuprins:

„k) publică pe site-ul oficial al instituției lista angajaților Securității și ai altor structuri din cadrul Ministerului de Interne, din perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, a căror activitate este documentată în dosarele din arhiva CNSAS. Lista va cuprinde numele, prenumele, data și locul nașterii, numele părinților, numele de serviciu, gradele militare ale foștilor angajați ai Ministerului de Interne, precum și deciziile definitive prin care s-a constatat calitatea de lucrător al Securității, în cazul în care acestea există;”

16. La articolul 15, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 15. - (1) În vederea îndeplinirii atribuțiilor publice care îi revin, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității se poate adresa oricăror instituții publice sau entități private, autorități sau persoane, solicitându-le informații cuprinse în documente sau acte în legătură cu domeniul de activitate al CNSAS. Informațiile solicitate de Consiliu în vederea îndeplinirii obligațiilor legale se transmit în termen de 30 de zile de la solicitare.”

17. L articolul 15 după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Nerespectarea termenului prevăzut la alin. (1) constituie contravenție și se sancționează cu amendă în cuantum de 100 lei pentru fiecare zi de întârziere.”

18. La articolul 16, alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 16

.....

(8) Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității își alege, în termen de 5 zile de la numire, un birou de coordonare dintre membrii săi, compus dintr-un președinte, un vicepreședinte și un secretar. Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității lucrează în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor și avizează notele de constatare cu majoritatea voturilor membrilor prezenți. Dezbaterile Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității sunt publice, cu excepția situațiilor în care se decide cu unanimitate de voturi ca ședința să fie secretă. Colegiul funcționează pe principiul egalității membrilor săi.”

19. Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 21. – (1) Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității răspunde pentru măsurile întreprinse. Fiecare membru al Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității este răspunzător pentru propria activitate.

(2) Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității în întregul său și fiecare dintre membrii săi răspund în fața Parlamentului României pentru modul de îndeplinire a atribuțiilor ce le revin. Anual sau la cererea Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților sau Senatului, Colegiul CNSAS prezintă un raport de activitate.

(3) Stenogramele ședințelor Colegiului CNSAS sunt puse la dispoziția publicului, prin postarea pe site-ul instituției, în termen de 60 de zile de la data desfășurării

ședinței. Informațiile consemnate în documentele emise în regim de secret de serviciu de către instituțiile partenere ale CNSAS sau cele care pot aduce atingere imaginii, onoarei și demnității persoanei vor fi protejate prin anonimizare, conform legislației în vigoare.”

20. Articolul 23 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 23. – (1) Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se întrunește în plen, în ședință ordinară, cel puțin de două ori pe săptămână. Ședințele extraordinare se organizează la convocarea președintelui sau la cererea a cel puțin 4 membri ai Colegiului. Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se întrunește în ședință în prezența a cel puțin 8 membri.

(2) Actele Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se adoptă prin majoritate simplă. Votul este nominal și public, cu excepția votului privind alegerea Biroului de coordonare. Ședințele ordinare a căror desfășurare nu a fost posibilă, din lipsă de cvorum, se reprogramează cel târziu în luna calendaristică imediat următoare. Votul este nominal și se comunică public prin consemnarea în comunicatele de presă emise în urma ședințelor Colegiului Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

(3) Motivarea soluției de sesizare a instanței, respectiv de emitere a adeverinței de necolaborare și neapartenență la Securitate, rezultă din cuprinsul acțiunii în constatarea calității de lucrător sau colaborator al Securității, sau, după caz, din cuprinsul adeverinței, postată pe site-ul oficial al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.”

21. La articolul 29, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 29.....

(3) Veniturile obținute din eliberarea de copii potrivit art. 1 alin. (12) și art. 28, precum și cele realizate prin valorificarea produselor editoriale și pe suport audio/video editate de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, sau la care acesta a colaborat se constituie venituri proprii.”

22. La articolul 31, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 31. - (1) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității continuă să preia în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență, precum acte, dosare, registre,

înregistrări foto, video, audio și informatice, baze de date, inclusiv dosarele de cadre ale ofițerilor și subofițerilor de Securitate și ale ofițerilor acoperiți, care fac obiectul verificărilor prevăzute în prezenta ordonanță de urgență.”

23. La articolul 31, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alineatul (5¹), cu următorul cuprins:

„(5¹) Prin derogare de la prevederile art. 24 alin. (4) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările și completările ulterioare, documentele prevăzute la art. 31 alin.(1) din prezenta ordonanță de urgență își pierd caracterul clasificat odată cu predarea către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Documentele se predau în original sau în copie conformă cu originalul și nu sunt supuse prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, cu modificările și completările ulterioare.”

24. La articolul 31, alineatul (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(6) Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la alin. (1)-(5¹) atrage, după caz, răspunderea penală, administrativă, civilă sau disciplinară a conducătorilor organelor, instituțiilor și persoanelor fizice respective.”

25. Anexa se modifică și va avea următorul cuprins:

” ANEXĂ: DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE

Subsemnatul / subsemnata....., născut/ născută la data de, fiul / fiica lui.....și a lui.....nume anterior....., sub sancțiunea declar pe proprie răspundere următoarele:

1) Nu am transmis / am transmis* informații, în scris sau verbal, cu numele real sau cu un nume conspirativ, organelor de Securitate sau Miliție

***Dacă răspunsul este *am transmis informații*, persoana poate decide să anexeze o declarație cu privire la conținutul informațiilor și împrejurările transmiterii acestora (sunt vizate orice fel de informații transmise ofițerilor din cadrul Ministerului de Interne, inclusiv declarațiile date la organele de Pașapoarte, la Miliție, sau date la cererea ofițerilor de obiectiv din întreprinderi)**

2) Nu am semnat / am semnat* un *Angajament* prin care am acceptat să transmit informații organelor de Securitate sau Miliție

*Dacă răspunsul este *am semnat un Angajament*, se anexează o declarație detaliată cu privire la circumstanțele sau împrejurările asumării unui astfel de document.

3) Nu am fost / am fost angajat (ă)* ca ofițer sau subofițer, în perioada 1945-1989

*Dacă răspunsul este *am fost angajat / angajată a Ministerului de Interne*, se anexează o declarație detaliată, cu privire la unitatea angajatoare, profilul de muncă, perioada, gradul și funcția deținute.

Data

Semnătura”

Art. II. – (1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, instituțiile care dețin documente privind activitatea angajaților sau a structurilor Ministerului de Interne în perioada 1945-1989 au obligația să informeze CNSAS cu privire la tipul și numărul unităților arhivistice deținute și să predea Consiliului formele de evidență scriptice și informatice ale fostei Securități.

(2) În funcție de conținutul documentelor prevăzute la alin. (1), CNSAS solicită partenerilor instituționali predarea dosarelor sau, după caz, întrunirea comisiilor mixte, care vor stabili dacă materialul arhivistic poate fi preluat de Consiliu, în condițiile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență. În caz de divergență,

CNSAS se adresează Consiliului Suprem de Apărare a Țării, spre mediere, și informează comisiile de control al Serviciului Român de Informații, al Serviciului de Informații Externe și Comisiile Juridice din cadrul Parlamentului României.

(3) Nerespectarea prevederilor alin. (1) și (2) constituie contravenție și se sancționează cu amendă în cuantum de 1.000 lei pentru fiecare zi de întârziere.

Art. III. - Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la publicare.

Art. IV. - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24 din 5 martie 2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 10 martie 2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.